

Հանրապետական

Գործարարական ՀՀԱԿՆԵՐ

291.71
4-83

891.71
4-83

ԱՆՍՏՈՒ ԿՐԵՑՆ

25 SEP 2006

[19 NOV 2010]

792.1

ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՅԻՆ ՇՁԱԿՆԵՐ

ՀԱԿԱՆԿՈՇՈՒՄԻ ԴՐԱՄԱ 1 ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅԱՄԲ

ՔԱՐԳ. Մ. ՓԱՓԱԶՅԱՆ

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՐԴ. ԿԵՆՏՐ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՈՍԿՎԱ 1981—IX ՌՈՍՏՈՎ

24.05.2013

АНАТОЛИИ КРЕЙН

11842

ЗАВОДСКИЕ ГУДКИ

Антиалкогольная драма в 1 акте.

На армянском языке

Перев. М. Папазян.

43517-63

Сев.-Кав. Кр. отд. ЦЕНТР, ИЗДАТ. народов СССР
„КРАЙНАЦИЗДАТ“

Уполкрайлит № 3216 Ростов на Дону.

газ.-кн. тип. СККПО Ст.-ф. Б6 176x125 Зак. № 3528. Тираж 1500

ԳՈՐԾՈՂ ՍԵՋՆԷՔ

ՍԻՄՈՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ—նախկին բանվոր.

ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ—գործարանի բանվոր.

ՆՎԱՐԴ—նրա կինը.

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ — բանվոր, գործարկումի
անդամ.

ԶԱՐՈՒՀԻ—նրա կինը.

Գործադուրյունը կատարվում է գործարանի բանվորական
հանրակացարանում:

• 2 +

Պետրոս Մարութեանի սենյակը: Ուշ գիշեր է: Դալիս է աշնանային անընդհատ անձրև: Նվարդ կարող զբաղված՝ զրուցում է Զարուհու հետ:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ի՞նչ եղպես, նվարդ միշտ մարդուդ մասին ես խոսում: Կդա:

ՆՎԱՐԴ. Գիտեմ վոր կդա: Բայց շատ անհանգստանում եմ, Զարուհի: Հենց վոր Պետրոսը ոռճիկն ստանում է, ընկերների հետ խմում է:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ուրեմն քո Պետրոսը հարբեցողությունը ե զբաղվում:

ՆՎԱՐԴ. Ձե, Զարուհի, մեղքի տակ չեմ ուզում մտնել: Պետրոսին յերբեք հարբած չեմ տեսել: Պետրոսն իր չափն իմանում է: Բայց միայն նա ավելի հաճախ է ավելի շատ սկսեց խմել: Յես նրան հարբած չեմ տեսել:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ահա այսպես էլ սկսվում է՝ սկզբում մի-մի բաժակ, իսկ հետո կսկսի շատ խմել:

ՆՎԱՐԴ. Ի՞նչ ես ասում:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Բա ի՞նչ ես կարծում: Դեռ լավ է, վոր Ալեքսանա թողել է, էլ չի խմում, թե չե՛ս նրանից շատ եյի վախենում: Ինչպես այժմ դու, այնպես էլ յես սարսափում եյի նրա համար:

ՆՎԱՐԴ. Միթե ընկեր Բարսեղյանը չի խմում:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Հապա ի՞նչ էյիլ կարծում: Ուրախությունս չափ չկա, յերբ այժմ նրա վրա յեմ նայում:

ՆՎԱՐԴ. Եղ ինչ հրաշք է: Նա ամբողջ կյանքում խը-

մում եր է հանկարծ մի անգամից թողեց: Եղ ինչ բախտավորություն է քեզ համար:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ի՞նչ խոսք: Այժմ անչափ ուրախ եմ, յերբ տեսնում եմ Ալեքսանիս: Ուրիշ մարդ դարձավ... Յեվ միշտ էլ մի բաժակից է սկսվում: Յերեկ չես մոռացել Սիմոն Պոպոյանին:

ՆՎԱՐԴ (բորբոքված). Հիշում եմ Սիմոնին, Զարուհի: Ի՞նչ կարիք կա թագցնելու:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ախոս, ի՞նչ յերիտասարդ եր: Նայողի քեֆը կդար:

ՆՎԱՐԴ. Գործարանում առաջին յերիտասարդն եր:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Են էլ վրնց եր աշխատում, տասի տեղ: Ամենալավերի շարքումն եր:

ՆՎԱՐԴ. Ե՛հ, փչացավ տղան:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Հենց մի բաժակից էլ սկսվեց: Իսկ հետո սկսվեց գործալքումը, հարբեցողությունը: Հիշում ես, Սիմոնը հարբած վիճակում վրնց կաթսան պայթեցրեց: Ամբողջ գործարանում ինչպիսի իրարանցում սկսվեց:

ՆՎԱՐԴ. Վրնց չեմ հիշում: Հենց այն կաթսայի համար էլ նրան հեռացրին գործարանից:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Բա վրնց չհեռացնեյին: Դրա համար նրան դատի յենթարկելն էլ քիչ է: Յեվ զարմանալի յե, ինչպես նա ազատվեց: Մեքենավար Նալբանդյանը սպանվեց: Հնոցապան Պետրոսյանը մեռավ: Նրանց կանայք իրենց յերեխաներով անտեր մնացին: Իսկ ռժմ եր մեղավորը: Արաղն եր մեղավոր: Անիծված լինի նա... Ե՛հ, յես էլ ինչո՞ւ միշտ Սիմոնի մասին եմ խոսում քեզ հետ: Արի տես վոր գիշերով տրամադրությունդ կփչացնեմ: Տեսնում եմ, թե ինչպես տխրեցիր:

ՆՎԱՐԴ. Սիրում եյի յես Սիմոնին, Զարուհի: Ա՛խ,

Պետրոս Մարուքյանի սենյակը: Ուշ գիշեր է: Գալիս է աշնանային, անընդհատ անձրև: Նվաղը կարող զբաղված՝ զրուցում է Զարուհու հետ:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ի՞նչ եղպես, Նվաղդ միշտ մարդուդ մասին ես խոսում: Կդմ:

ՆՎԱՐԴ. Գիտեմ վոր կզա: Բայց շատ անհանգստանում եմ, Զարուհի: Հենց վոր Պետրոսը ոտճիկն ստանում է, ընկերների հետ խմում է:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ուրեմն քո Պետրոսը հարբեցողությամբ է զբաղվում:

ՆՎԱՐԴ. Ձե, Զարուհի, մեղքի տակ չեմ ուզում մտնել: Պետրոսին յերբեք հարբած չեմ տեսել: Պետրոսն իր չափն իմանում է: Բայց միայն նա ավելի հաճախ է ավելի շատ սկսեց խմել: Յես նրան հարբած չեմ տեսել:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ահա այսպես էլ սկսվում է՝ սկզբում մի-մի բաժակ, իսկ հետո կսկսի շատ խմել:

ՆՎԱՐԴ. Ի՞նչ ես ասում:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Բա ի՞նչ ես կարծում: Դեռ լավ է, վոր Ալեքսանդր թողել է, էլ չի խմում, թե չե՛ս յես նրանից շատ եյի վախենում: Ինչպես այժմ դու, այնպես էլ յես սարսափում եյի նրա համար:

ՆՎԱՐԴ. Մթթե ընկեր Բարսեղյանը չի խմում:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Հապա ի՞նչ եյիր կարծում: Ուրախությանս չափ չկա, յերբ այժմ նրա վրա յեմ նայում:

ՆՎԱՐԴ. Եղ ինչ հրաշք է: Նա ամբողջ կյանքում խը-

մում եր է հանկարծ մի անգամից թողեց: Եղ ինչ բախտավորություն է քեզ համար:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ի՞նչ խոսք: Այժմ անչափ ուրախ եմ, յերբ տեսնում եմ Ալեքսանդր: Ուրիշ մարդ դարձավ... Յեվ միշտ էլ մի բաժակից է սկսվում: Յերևի չես մոռացել Սիմոն Պոդոյանին:

ՆՎԱՐԴ. (բորբոխված). Հիշում եմ Սիմոնին, Զարուհի: Ի՞նչ կարիք կա թագցնելու:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Ափսոս, ի՞նչ յերիտասարդ եր: Նայողի քեֆը կզար:

ՆՎԱՐԴ. Գործարանում առաջին յերիտասարդն եր:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Են էլ վրնց եր աշխատում, տասի տեղ: Ամենալավերի շարքումն եր:

ՆՎԱՐԴ. Ե՛հ, փչացավ տղան:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Հենց մի բաժակից էլ սկսվեց: Իսկ հետո սկսվեց գործալքումը, հարբեցողությունը: Հիշում ես, Սիմոնը հարբած վիճակում վրնց կաթսան պայթեցրեց: Ամբողջ գործարանում ինչպիսի իրարանցում սկսվեց:

ՆՎԱՐԴ. Վրնց չեմ հիշում: Հենց այն կաթսայի համար էլ նրան հեռացրին գործարանից:

ԶԱՐՈՒՀԻ. Բա վրնց չհեռացնեյին: Դրա համար նրան դատի յենթարկելն էլ քիչ է: Յեվ զարմանալի յե, ինչպես նա ազատվեց: Մեքենավար Նալբանդյանը սպանվեց: Հնոցապան Պետրոսյանը մեռավ: Նրանց կանայք իրենց յերեխաներով անտեր մնացին: Իսկ հիվ եր մեղավորը: Արաղն եր մեղավոր: Անիծված լինի նա... Ե՛հ, յես էլ ինչո՞ւ միշտ Սիմոնի մասին եմ խոսում քեզ հետ: Արի տես վոր գիշերով տրամադրությունդ կփչացնեմ: Տեսնում եմ, թե ինչպես ատրեցիր:

ՆՎԱՐԴ. Սիրում եյի յես Սիմոնին, Զարուհի: Ա՛խ,

խնչպես ջերմ սիրում եյի: Դու գիտես... Նա եր իմ առաջին սերը, իսկ առաջինը մինչև մահ չես մոռանա: Յես նրան, Սիմոնին, գրեթե կես տարի սպասեցի: Խոստանում եր ՁԱԿՍ-ում արձանագրվել: Ախ, վաճառ եյի սպասում: Վորքան արտասուք թափեցի: Բայց ինչ արած, բախտս այդ եր: Ահա շուտով տարին լրանում է, իսկ Սիմոնի մասին վոչ մի տեղեկություն չկա: Փչացավ տղան:

ՁԱՐՈՒՆԻ. Իսկապես, վոր փչացավ: Ո՞վ գիտե, վոր պատի տակ մեռած կլինի:

ՆՎԱՐԴ. Ո՞ր, ինչ դառն է իմ բախտը:

ՁԱՐՈՒՆԻ. Միթե Պետրոսի հետ վատ ես ապրում:

ՆՎԱՐԴ (սփարված). Ի՞նչ ես ասում, Պետրոսը վատ մարդ չէ: Սիրում է: Ուրիշը լինե՞ր նրա տեղը, Սիմոնի պատճառով միշտ ինձ կհանդիմաներ, իսկ Պետրոսը լուռ է, կարծես թե վոչինչ չի յեղել: Սիմոնն ու Պետրոսը մըտերիմ ընկերներ եյին:

ՁԱՐՈՒՆԻ. Ի՞նչ ընկերներ: Յերբ միասին նստած արագ են խոսում, ընկերներ են, իսկ զբանից դուրս իրարու վրա թքել անգամ չեն ուզում: Այդպիսի ընկերությունը գրոշ չարժե:

ՆՎԱՐԴ. Ինչեր ես ասում, Ջարուհի, Սիմոնը Պետրոսի պատիվը միշտ պահում եր:

ՁԱՐՈՒՆԻ. Դեհ լավ. յես վոչինչ չգիտեմ. իմ ինչ գործըն է: Ուշ է, իսկ յես յերկար նստեցի: Կարելի չէ մարդս ժողովից արդեն յեկած լինի: Ժամանակ է գնալու: Գիշեր բարի:

ՆՎԱՐԴ. Իսկապես վոր ուշ է: Դրսում ինչ խավար է, վոչինչ չի տեսնվում: Անձրեք գալիս է, հա գալիս, քամին էլ կատաղել է: Իսկ Պետրոսն այս կես գիշերին վորաջող է ման գալիս: Ախ, ինչ տխուր է Ջարուհի:

ՁԱՐՈՒՆԻ. Դե լավ, ինչ կա վոր: Կգա քո Պետրոսը: Ո՞ւր պիտ գնա: Դեհ, մնաս բարով:

ՆՎԱՐԴ. Գնաս բարով, Ջարուհի: (Ջարուհին գնում է: Նվարդն զբաղվում է կարով յեվ կիսաձայն յերգում է մի սրխուր յերգ: Քամու ու անձրեվի ձայնը փեղկերի հետեվում ուժեղանում է: Հանկարծ դուր պիկդ յեվ անհանգիստ բաղխում են:

ՆՎԱՐԴ (ուրախացած). Պետրոսն է: Վերջապես: (Շատ բացում է դուր: Հանկարծ վախեցած կանչում է յեվ սարսափած հետ է հանաճում: Կարծես թե փախչելով հեղապրեղողներից, արագ ներս է մտնում կեղտոտ, պատռուկ շորերով մի մարդ: Նա ամբողջ մարմնով դողում է: Դա Սիմոն Պողոսյանն է: Սարսափած ու շատ փակում է դուր յեվ գոցում բանալիով):

ՆՎԱՐԴ (սարսափած). Ախ, մայր իմ... ինչ է սա... Սիմոն... Սիմոն...

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (չնկատելով Նվարդին, անի մեջ) Նրանք են... նրանք են...

ՆՎԱՐԴ. Ի՞նչ է այս... Սիմոն, Սիմոն... սիրելիս ախ, ինչպես դու վախեցրիր ինձ:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (չլսելով) Նրանք են, նրանք են:

ՆՎԱՐԴ (սարսափած). Սիմոն... Ո՞վ են նրանք:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Նրանք են... Նալբանդյանը, Պետրոսյանը:

ՆՎԱՐԴ. Ի՞նչ է նշանակում այս: Սիմոն, սիրելիս...

Մեռել են նրանք, Նալբանդյանն ու Պետրոսյանը:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Մեռել են: Սուտ է:

ՆՎԱՐԴ. Ախ ինչ դժբախտություն է: Խեղաբարվել էս դու, Սիմոն: Նալբանդյանն ու Պետրոսյանը պայթումի ժամանակ սպանվեցին: Դու կաթսան պայթեցրիր: Չէս հիշում:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (չլսելով). Յեա դարպասի մոտ տեսա նալ-
բանդյանին, Պետրոսյանն ել նրա հետն եր:

ՆՎԱՐԴ. Ախ, ինչ դժբախտութիւնն է, ախ, մայր իմ:
ՊՈՂՈՍՅԱՆ, «Վաղուց ե քեզ սպասում ենք, ընկեր
Պողոսյան» —ասում են նալբանդյանն ու Պետրոսյանը — «բա-
րով յեկար մեր գործարանը... Այստեղ քո վերջն է լինելու,
ընկեր Պողոսյան»:

ՆՎԱՐԴ. Ի՞նչ ե նշանակում այս բոլորը: Սիմոն, սի-
բեկա:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (չլսելով) «Կիսեղդենք Պողոսյանին» —ա-
սում է Պետրոսյանը: «Վոչ» —ասում է նալբանդյանը — քցենք
նրան կաթսայի մեջ, ուղղակի հնոցը»:

ՆՎԱՐԴ. Սիմոն, ի՞նչ ե պատահել քեզ: Սիմոն, սիբե-
կա, միթե չես ճանաչում ինձ: Նվարդն եմ, Նվարդը:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (նայում է ավելի գիտակցաբար, կարծես քե-
ից վոր մի բան հիշելով: Հանկարծ ցնցվում է) Նվարդ:

ՆՎԱՐԴ. Ի հարկէ Նվարդն եմ: Ել ո՞վ կարող է լինել:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (նանկարծ կտրուկ). Պետրոսը վորտեղ է:
Մարությանը:

ՆՎԱՐԴ (ցնցվելով). Կդա Պետրոսը: Յեա ինքս ել ըս-
պասում եմ Պետրոսին:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Պետրոսը մտերիմ բարեկամս ե... Մտերիմ
բարեկամ է Պետրոսը:

ՆՎԱՐԴ. Ի հարկէ, բարեկամ ե...

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Պետրոսի մոտ եմ յեկել:

ՆՎԱՐԴ. Ախ, ինչ սարսափելի յես դու, Սիմոն: Ախ,
ինչ դժբախտութիւնն: Լավ կլինե՞ր վերադառնալ հանեյի, բո-
ւրովին թրջվել ե:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (բացում է վերադառնալու). Երեւում է մերկ
կտրծեր). Հասկանալի յես: Նոր ծնվածի շորերով...

ՆՎԱՐԴ. Ախ, ի՞նչ դժբախտութիւնն (դուռը բաղխում
է): Պողոսյանը ցնցվում է):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (ամբողջ մարմնով ցնցվելով) Նրանք են:
Նրանք են: Անձնատուր չեմ լինի: Դուռը, դուռը բռնիր:

ՆՎԱՐԴ. Եդ ի՞նչ է, Սիմոն, սիբեկա: Դա Պետրոսն է,
Պետրոսը:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (մի քիչ հանգստացած, կասկածոս). Պե-
տրոսն ե... Թող յես ինքս... (հեռացնելով Նվարդին, վախով
բացում է դուռը, ինքը մի կողմն է ցատկում: Մտնում է Պե-
տրոս Մարությանը: Նա քիչ հաւաքած է: Դուռն մեջ Պողոսյանին
սեղանելով, վախեցած յես է ցատկում):

ՄԱՐՈՒԲՅԱՆ. Թյու, սատանան տանի: Ի՞նչ է սա:
Պողոսյանն է:

ՆՎԱՐԴ. Ինքը Պողոսյանն է, վոր կա:

ՄԱՐՈՒԲՅԱՆ. Պողոսյանը: Ի՞նչ բան է սա, իսկապես
վոր Պողոսյանն է ե ուրիշ վոչինչ: Հրամանքդ. վորտեղից
յեկար, թանկագին ընկեր: (Հանում է գլխարկը, վերադառնալ
յեկ կախում է: Պողոսյանը դեռ վախից յարսափած լուռ
նայում է նրան):

ՆՎԱՐԴ. Ինչո՞ւ յես լուռ, Սիմոն: Տեսնում ես Պե-
տրոսն է: Նստիր, Սիմոն, ի՞նչու յես կանգնած: (Պողոսյանը
ստուն յեկ անհաւաքեւ նայում է արօտի վրա: Նվարդը ցույց է
սալիս Մարությանին Պողոսյանին) — Նա ինչ վոր լավ չի ըզ-
դում իրան: Կարծես խելքը թոցրել է:

ՄԱՐՈՒԲՅԱՆ (Նվարդին) Վոչ մի խոսք: (Պողոսյանին)
վորտեղից յեկար, թանկագին ընկեր: Դու ինչպե՞ս այս ո-
րին ընկար: Դեհ, բացատրիր, ելի, սատանան ինձ տանի:

ՆՎԱՐԴ (Մարությանին). Դեհ լավ, մեղմ վարվիր նրա
հետ: Ձե՞ վոր տեսնում ես մարդն ինքն իրան կորցրել է:

ՄԱՐՈՒԲՅԱՆ (Նվարդին) Վոչ մի խոսք:

ՆՎԱՐԴ. Հարբած ես դու, Պետրոս: Ախ, հարբած ես, քոռանամ յես:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (զննելով Պողոսյանին). Իսկապես վոր լափն ես, լավը: Զգեստներդ վորտեղից ես ճանկել, թանկագին ընկեր, վոր ճակատներում ես կովել, սիրելի ընկեր (հեռանում է):

ՆՎԱՐԴ. Վայ քոռանամ յես:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Դեհ, պատասխանիր, սատանան տանի:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Ուր վոր եյի:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Բայց վորտեղ եյիր, թանկագին ընկեր:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Ուղղիչ տունը գիտեմ:

ՆՎԱՐԴ. Միթե դու ուղղիչ տանն ես նստել, Սիմոն:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ահա թե ի՞նչ: Ակսեցիր գողություն անել, սիրելի ընկեր:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (անհարբ). ողու համար կարելի չէ և ըսպանել: (Մարտիյանը վախով հեռանում է նրանից):

ՆՎԱՐԴ. Սիմոն: Ի՞նչ որի հասար: Ի՞նչ յերիտասարդ եյիր... Ա՛խ...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (Նվարդին). Ավել-պակաս մի խոսի: (Պողոսյանին)—Ուրեմն մի ամբողջ տարի նստեցիր, թանկագին ընկեր:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Մի ամիս: Այսօր վերջին ուրն ե:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Նշանակում է ուղղիչ տնից անմիջապես իմ մոտ յեկամ, թանկագին ընկեր:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Անմիջապես:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Այդպես: (կոպիտ ձեւով). Ի՞նչ ես կամենում:

ՆՎԱՐԴ. Դե լավ, Պետրոս, դու ավելի մեղմ...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (Նվարդին). Ձենդ կորի:

ՆՎԱՐԴ. Աչքերս կուրանային:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (Պողոսյանին). Ի՞նչ ես կամենում: Խոսիր, սատանան տանի. խոսիր: Ուշ է, սկսում եմ քնել: Բիչ ել ուշ գայիր ելի:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Պետրոս, դու ընկեր ես:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (կտրուկ). Ի՞նչ:

ՆՎԱՐԴ (Պողոսյանին). Ի հարկե Պետրոսը քո ընկերն է:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (Նվարդին). Ձենդ կորի:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (բանալով կուրծք). Ահա. բոլորովին տրվոր եմ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (հռհռում է). Տեսնում եմ, տեսնում եմ, թանկագին ընկեր: Առանց մի խոսքի, հենց ենպես վոր կա—բոլորովին տկուր: (հռհռում է):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Ոգնիր:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (կարն). Ի՞նչ:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Ոգնիր, ներսս վառվում է: Սատկում եմ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ահա թե ի՞նչ. միայն թե, թանկագին ընկեր, յես քեզ վոչնչով չեմ կարող ոգնել:

ՆՎԱՐԴ. Ի՞նչ է յեղել քեզ, Պետրոս, ի՞նչ է նշանակում այս բոլորը:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (չլսելով). Փող, յես ի հարկե քեզ չեմ տա, միեւնոյն է արաղի կտաս: Իսկ գիշերելու համար ինձ մոտ, թանկագին ընկեր, տեղ չկա. տեսնում ես, կարծեմ, վոր մենակ չեմ ապրում. Նվարդը...

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (կտրուկ ու բուք զարմանքով). Նվարդն ի՞նչ գործ ունի այստեղ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ի՞նչպես թե ի՞նչ գործ ունի, թանկագին ընկեր: Նվարդն ի՞նչ գործ ունի: Զե՛ վոր Նվարդը կինըս է, Կիրոս է, ուրիշ վոչինչ:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (բրացած, անհարբէր), **ԿԻՆՈՂ** (Նվարդը շուռ ե գալիս, կամացուկ սրբում ե արհաւուրբ):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (բարկացած). **Կինո ե, սատանան տանի:** **Կինո ե, ուրիշ վոչինչ:** **Ահա թե ինչ, թանկագին ընկեր, կինո ե և վոչ մի խոսք:**

ՆՎԱՐԴ (անխորժուրդամբ). **Բան դտավ պարծենալու:**

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (չլսելով). **Յես քեզ, թանկագին ընկեր, ահա թե ինչ եմ ասում—գնա այստեղից, քանի վոր դեռ վոչ վոք չի տեսել:** **Մի խայտառակիր ինձ:** **Ինձ չի սազի ընկերակցել հարբեցողի և գողի հետ:**

ՆՎԱՐԴ. **Եդ ի՞նչ ե, Պետրոս. բոլորովին դու խելագարվել ես:** **Նա իրան կորցրել ե, իսկ դու փողոցն ես ցույց տալիս:** **Ինչ անտանելի յեղանակ ե դրսում, շանը նույն իսկ մարդ չի վռնդի:** **Պետրոս, չե՞ վեր նա քո մըտելիմ ընկերն ե:**

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (մի կողմ, շվացնելով). **Դտավ մտերիմ ընկեր, սատանան տանի:** (**Պողոսյանին**) **Իսկ նախ քան ճանապարհ ընկնելդ յես քեզ կհյուրասիրեմ** (գնում ե դեպի կախած վերադառնալով, վորի գրպանից հանում ե ողու չբացած շիւր). **ահա, թանկագին ընկեր: Առանց մի խոսքի:**

ՆՎԱՐԴ. **Սա ի՞նչ բան ե վերջապես: Հարբած ե յեկել և դեռ հեան ե ողի բերել:**

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (դնում ե ողին սեղանի վրա. **(Նվարդին)** **վոչ մի խոսք:** **Բաժակ տուր, շուտ, սատանան տանի:**

ՆՎԱՐԴ (նեղանալով գավաթը դնում ե սեղանի վրա). **աչքերս քոռանային:**

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. **Եդ ի՞նչու համար մի բաժակ ես տալիս** (**ցույց տալով Պողոսյանին**): **Ձեռ տեսնում ինչ յերեվելի հյուր ե յեկել:** **Ուղղիչ տնից:** **Այս առթիւ յես ել պետք ե խմեմ, սատանան տանի:** **Դե՛ տուր մի բաժակ ել և ուտելու բան բեր:** **Ել վոչ մի խոսք:**

ՆՎԱՐԴ (**ցույց տալով Պողոսյանին**). **Նա ինքն իրան կորցրել ե, իսկ դու ծաղրում ես:** **Հարբած ես յեկել և դեռ պիտի խմե՞ս** (**արհնդած դնում ե սեղանի վրա յերկրորդ բաժակը յեկ ուտելի**) **հորս ցավը խմես, արաքվես դու:**

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. **Ձենդ կարի:** **Յես իմ չափս գիտեմ:** **Ճիշտ ե, թե ե ընկերներես հետ չափից մի քիչ ավելի յեմ խմել, սակայն այդ ցուրտ յեղանակի պատճառով եր:** **Հենց բանն ել այդ անիրավ յեղանակի մեջն ե:** **Յես իմ չափս գիտեմ:** **Իսկ հիմա յիլ խմում եմ թանկագին հյուր ունենալու առթիւ:**

ՆՎԱՐԴ. **Յերանի արաքվեյիր:**

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (**ցույց տալով Պողոսյանին**). **Պարտավոր եմ հյուրասիրելու ընկերոջս, թե վոչ:** **Նա իմ բարեկամն ե, թե վոչ:** **Ահա թե ինչ, սատանան տանի:** **Շատ նուրբ բան ե:** **Այդ բանը պետք ե հասկանալ:** (**Նվարդը նրան պատասխան չտալով, հանկարծակի յերեսը դարձնում ե նրանից:** **Մարտիանը սեղանի վրայից առնում ե ողու շիւր շուռ ե տալիս անոթում Պողոսյանի առաջ**): **Վո՛նց:** **Տեսա՞ր, թանկագին ընկեր:** **Ողին իսկական ողի յե, քառասուն աստիճանի...** (**Պողոսյանը վայրենի ագահությամբ նայում ե ողու շիւր**):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (**դողդողուն ձեռքեր յերկարացնելով դեպի ողին ու խոսքս ձայնով**). **Տուր:**

ՆՎԱՐԴ (մի կողմ). **Ախ, քոռանամ յես:** **Ես ինչ դժբաղդություն ե:**

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. **Տես, թե վո՛նց սկսեցիր դողալ, թանկագին ընկեր:** **Կարծեմ սենյակում տա՞ք ե:** **Դե՛ ինչո՞ւ յես դողում** (**դուրս ե փրցնում շիւր խցանը:** **Լցնում ե արաք բաժակների մեջ:** **Պողոսյանն ագահությամբ խլում ե բաժակը, իսկ Մարտիանը կոպտաբար կանգնեցնում ե նրան**): **Սպա-**

սիր: Դեռ ժամանակ կա: Շատ ևս շտապում. թանկագին ընկեր (առնում ե ողիւով լի բաժակը յեվ ցոյց ե ասլիս Պոպոյանին) Տեսնում ես փոքր բաժակը, փոքր բաժակը, թանկագին ընկեր: Դու նրան լավ նայիր, թանկագին ընկեր: Ողորտակվիր նրա մեջ: Հասկացիր: Քեզ հյուրասիրում ե Պետրոս Մարությանը, այլ վոչ թե վորե ե մեկը, թե ե դու գող ես, գրգռանաւ ես, բայց վոչինչ, ելի Պետրոս Մարությանը քեզ հյուրասիրում ե: Ահա թե ինչպիսի բան, թանկագին ընկեր: Դու հասկացիր, գնահատիր (գրւգրելով, շուտ ե բերում բաժակը Պոպոյանի նեցեց քի ասկ). գնահատիր, սատանան տանի:

ՆՎԱՐԴ (վրդովվելով). Եդ ի՞նչ ե վերջապես, ինչո՞ւ մարդուն ծաղրում ես: Ախ դու...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ընկերոջս պիտի հարգեմ, թե վոչ: Նա իմ բարեկամն ե, թե վոչ:

ՆՎԱՐԴ (սպառնալով). Դեհ լավ, սպասիր...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (Պոպոյանին). Դեհ այժմ խմիր, սատանան տանի. առանց մի խոսքի: (Պոպոյանը վայրենի ագահութամբ խլում ե ողիւով լի բաժակը յեվ վարկենաբար դաստիարակում ե նրան):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Ելի:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Այ թե վո՞նց ես շտապում, հա: Խմում ե առանց ուտելու, սատանան տանի: Թող յես ել կոնձեմ, թանկագին ընկեր (Պոպոյանի բաժակը լցնում ե): Խմիր ե կորչիր այստեղից, թանկագին ընկեր, վոր կողմն վոր ուզում ես գնա: Առանց մի խոսքի: (Յերելուսն ել խմում ե: Պոպոյանը բաժակն ուժգին խփում ե սեղանին: Բաժակը ջարդվում ե):

ՆՎԱՐԴ. Ախ, մայր իմ, այս ինչ ե վերջապես:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (Մարությանին). Սրիկա, գարշելի:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (ավելի յեվս հաբաւ. կարն). Ի՞նչ: ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Ո՞վ եր հարբեցնում:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ախ, դու անպիտան, սրիկա: Յես քեզ հյուրասիրում եմ, իսկ դու այդպես...

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (մտեմալով գետի Մարությանը). Ո՞վ եր հարբեցնում: Ո՞վ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Յես վո՞րտեղից գիտեմ, թե ով եր քեզ հարբեցնում, դու վողորմելի հարբեցող:

ՆՎԱՐԴ. Թող, Պետրոս: Ասում եմ քեզ թող:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Դու ելիր հարբեցնում, ... Դու... Դործաբանում յեղած ժամանակ բողբոլին չեյի խմում: Խմիր, Սիմոն: Ինչպես ընկեր, խմիր: Ընկերական շրջանում խմիր: Աշխատանքի գնալիս խմիր: Ախորժակի համար խմիր... խմիր... խմիր...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Բան գտաւ ասելու: Ախ դու անպիտան, սրիկա: Ախ, դու վողորմելի հարբեցող:

ՆՎԱՐԴ. Թող, Պետրոս: Ասում եմ թող: Դուքս յեկ սենյակից: Լսում ես, թե վոչ, քեզ եմ ասում (բռնելով նրա ուսից):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (նեղացնելով նվարդին). Ավել-պակաս մի խոսիր:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Դու իմ փողերս խմելով փչացրիր: Անընդհատ խմիր, խմիր, խմիր: Իսկ այժմ—դուքս: Վո՞նց վոր շանը: Դեպի փողոց...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Բան գտաւ ասելու: Դե ինչ ե վերջապես, իմ տունս գիշերաճանց ե, գինեռան ե, գործարան ե, բանվորական հանրակացարան ե, թե գողերի վորջ ե:

ՆՎԱՐԴ. Թող, Պետրոս: Ախ, թող:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ինչե՞ր ե դուքս տալիս անպիտան սրիկան: Յես եմ նրան հարբեցրել, վողորմելի հարբեցող:

զին: Խմիր, բայց խելքդ մի կորցնիր: Ինձանից թող որդի
նաղ առնեցիր: Յես զրեթե ամեն որ խմում եմ, բայց յեր-
բեք չեմ հարբում:

ՆՎԱՐԴ. Հարբած ես դու, Պետրոս, հարբած ես, ինչ-
պես ամենավերջին գարշելին, բայց սպասիր:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (չլսելով). Յերբեք (զիրսում է) չեմ հար-
բում: Բայց ինչո՞ւ: Ինչո՞ւ, հարց ե տրվում: Միայն այն
պատճառով, վոր յես իմ չափս (զիրսում է) հաստատ գի-
տեմ: Գիտեմ (զիրսում է) յես իմ չափս: Ահա թե ինչ:
Նուրբ (զիրսում է) գիտություն ե: Առողջության համար
եմ խմում, բանվորական ուժեղ (զիրսում է) պահպանելու
համար: Չափավոր եմ խմում: Առողջա (զիրսում է) պահա-
կան տեսակետից ահա թե վնց եմ խմում: Ճիշտ ե: Ապ-
րանքի վորակը լավացնելու (զիրսում է) համար: Ճաշի ժա-
մանակ, ախորժակի (զիրսում է) համար եմ խմում: Դեհ, յի-
րեկոյան ել ընկերներին հետ նույնպես տրամադրության
համար (զիրսում է): Ահա թե ինչպես եմ խմում: Չափավոր:
Վորովհետեւ յես իմ չափս (զիրսում է) գիտեմ: Չափս (զը-
կրսում է) հաստատ գիտեմ:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (կասաղի, բռնցքով խփելով սեղանին).
Գիտե՞ս:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (նույնպես խփելով սեղանին). Գիտեմ,
սառանհան տանի:

ՆՎԱՐԴ. Ախ, դու մայր իմ: Ես ի՞նչ ե վերջապես:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (ալիկի կասաղելով, ալիկի մոտենում է
Մարուխանին). Գիտե՞ս:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (յես նահանջելով, զիրսով). Գիտեմ:
(Հանկարծ Պողոսյանը, գազանի նման մոռնալով, բարձրացր-
նում է շիբը Մարուխանի գլխի վրա):

ՆՎԱՐԴ (նշալով). Ահ, կապանի (արագուրյալը կախ-
վում է Պողոսյանի ձեռքից):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (ուժգին ու կոպիս կերպով հրում է Նը-
վարդին). Հեռացիր: (Հարվածից Նվարդը մի կողմն է ցա-
կում. Պողոսյանից խլած շիբը ձեռքից վայր է ընկնում):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ահ, այդպես ուրեմն (խլում է սեղանի
վրայից խոհանոցային դանակը յեվ ուզում է խփել Պողոս-
յանին):

ՆՎԱՐԴ (նշալով). Ախ, կմորթի (արագուրյալը մոտե-
նում է Մարուխանին յեվ Պողոսյանին: Պողոսյանն ուժգին
բռնում է Մարուխանի այն ձեռքը, վորով նա բռնած է դա-
նակը: Դանակը ընկնում է ձեռքից: Պողոսյանը Մարուխանին
յերեսի վրա յե ձգում յեվ իր ամբողջ մարմնով ընկնում է
նրա վրա, սկսում է խեղդել: Սեղանը դրդալով վայր է ընկ-
նում: Նվարդն իզուր աշխատում է յես փաշել Պողոսյանին):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (խախտում է, Նվարդին). Մարդկանց...

Մարդկանց...
ՆՎԱՐԴ (բղավում է). Ոգնեցե՛ք... Ոգնեցե՛ք. (Ալեքսան-
դրը Բարսեղյանը վազելով սենյակն է մտնում: Մի րոպե ֆա-
ռացած է մնում, իսկ հետո վազում է ոգնելու, դժվարությամբ
յես է փաշում խեղազարված Պողոսյանին):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (մախառում է). Բաց թ՛ող, բաց թ՛ող (Բար-
սեղյանը փցում է նրան սունդուկի վրա յեվ պինդ բռնում է:
Պողոսյանը խածնում է Բարսեղյանի ձեռքը:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Դու խածնում ես (ձեռքը բարձրացնում
է, վոր խփի, բայց հանկարծ անշարժ է մնում: Վերին ասի-
նանի զարմացած). Պողոսյան:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (վեր կենալով նսակից, ձեծից փչեց
գասանալով). Նա... Նա... Ավազակ, սրիկան, ուզում եր
սպանել:

ՆՎԱՐԴ (Բարսեղյանին, ցույց տալով Մարուխանին). Ին-
քուն ե մեղավոր: Մարուխանը կոտորել է, իսկ նա ծագրել

առարկա յեր դարձրել (սրճնեղությամբ՝ ընկած սեղանն իր
սեղն է դնում, հավաքում է շարված պնակները):

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (բռնած է Պողոսյանին, վարը հանկարծ
ճռվեց յեվ անսարքիւ լուեց). *Սածեց սատանան* (Պողոսյան-
ին) *Ինչպէս յեղով, վոր դու աշտեղ ընկար:* *Վորտեղից*
(Պողոսյանը լուռ է): *Վորտում էր և հանկարծ լուեց. դո-
ղում է:* (Պողոսյանը ճնում է յեվ ամբողջ մարմնով դողում).
Ի՞նչ է պատահել նրան:

ՆՎԱՐԴ. Ասում եմ, վոր մարդն իրեն շատ վատ է ըզ-
ղում: Ցնորվել է:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (ծամածուելով, չառացած). *Իրան վատ
է զգում: Ցնորել է:* Իսկ մարդ սպանել կարող է: Այդպիսի
գործի համար խելքը բավականանում է: Յես այդ ավազա-
կին միլիցատուն կտանեմ:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Դու, ընկեր Մարուքյան, մի տաքա-
նար: Սպասիր: Նա հիվանդ է: Տեսնում ես, դողում է: Յես
նրան հենց այժմն ել ամբուլատորիա... Դեհ, դու Նվարդ,
հետեիր նրան: Դու մի վախիր, տեսնում ես դժվարությամբ
է շունչ քաշում: Յես անմիջապես հերթապահ բժշկի մոտ
կգնամ: (Նվարդը վախենալով մոտենում է սունդուկի վրա
անգգա դուրսյան մեջ փռված Պողոսյանին: Մարուքյանի յեվ
Բարսեղյանի հետագա խոսակցության ընթացքում հոգում է
նրա մասին, դնելով Պողոսյանի նակասին քաց լաք: Յերեսը
դարձնելով, կամացուկ արքում է արձատուր: Բարսեղյանն ա-
րագուրյամբ դեպի դուռն է գնում: Մարուքյանը կանգնեցը-
նում է նրան):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Այդ ինչու յե պետք, ընկեր Բարսեղ-
յան: Դու յեվ գլխիս դոխտուր դառնար: Այս գործը յես աշ-
պես չեմ թողնի: Յես ինքս անմիջապես միլիցատուն կգը-
նամ: Այնտեղ ամեն ինչ կպարզվի (ուզում է գնալ):

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (կանգնեցնելով Մարուքյանին). *Ընկեր,
Մարուքյան, դու հարբած ես, ինչ է: Տեսնում ես, վոր մար-
դը հիվանդ է: Տես վոնց է դողում: Կարելի յե ջերմախտով
է հիվանդ, իսկ դու միլիցատուն ես գնում:*

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. *Ջերմախտ է, թե սևախտ, միլիցատա-
նը կպարզվի: Ել վոչ մի խոսք:*

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (նուրից չի բողբոսում Մարուքյանին). *Հար-
բած ես դու, ընկեր Մարուքյան:*

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (բարկացկոտ). *Այդ յես եմ հարբած:*

ՆՎԱՐԴ (զբոսված). *Բա ո՞վ: Ինքդ կռիվը սկսեցիր,
իսկ այժմ միլիցատուն:*

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (Բարսեղյանին, զբոսված). *Այդ յես եմ
հարբած:*

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Կարծես գինու տակառ լինես, ընկեր
Մարուքյան, մի կիլոմետր հեռավորությունից հոտը փչում
է: Դուք բոլորդ ել հարբեցողներ եք:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ինչ, ընկեր Բարսեղյան, այդպիսի բան-
ասելու իրավունք չունես: Դու նրան, այդ սրիկային ասա:
(ցույց է ցալիս Պողոսյանին): Յես իմ չափս գիտեմ:

ՆՎԱՐԴ. Յերանի խեղդվեյիր:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Յես կանոնավոր եմ խմում: Չափավոր
եմ խմում, ել վոչ մի խոսք:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Յերեի տարին մի անգամ յես խմում:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ինչու տարին մի անգամ: Ամեն ոք ել
խմում եմ: Առողջապահական տեսակետից եմ խմում:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Առողջապահական տեսակետից ամեն
որ. հենց իսկական հարբեցող ես, վոր կաս: Սրտնիկական
հարբեցող:

ՆՎԱՐԴ. Հարբեցող և ուրիշ վոչինչ: Վորտեղ եյին ա-
ռաջ իմ աչքերս:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Դու, ընկեր Բարսեղյան, ինձ անպատվելու իրավունք չունես: Ի՞նչ գործարկում վոր մտար, քիթդ բարձրացրիր: Դու, ընկեր Բարսեղյան, պատասխանատու յես անպատվելուդ համար, առանց մի խոսքի:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Այո, պատասխանատու յեմ, ընկեր Մարուքյան, ուրախությամբ պատասխան կտամ: Դու յեկ ապուստ, մտիր առողջապահական բժիշկ և դասախոսության ներկա յեղիր: Այնտեղ քեզ, ընկեր Մարուքյան, լրիվ պատասխան կտան:

ՆՎԱՐԴ. Լավ ակումբ գնացող գտար: Նա իր ընկերների հետ միայն դարեջրատներ քարշ գալ գիտե:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (բարկացկոս). Սատանան տանի, տրամադրությունս բարձրացնելու համար միթե՞ իրավունք չունեմ ընկերներին հետ խմելու: Կյանքը դժվար է, թե վոչ: Ամեն մարդ ել ուզում է մոռացության տալ իրեն: Ահա թե ինչպես է բանը:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (հուզված). Մոռացության տալ ինքն իրեն: Մեր որերին մոռացության տալ: Այսպիսի ժամանակ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Հիմի ի՞նչպիսի ժամանակ է վոր:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Ինչպիսի ժամանակ է: Թագավորի ժամանակն ենք ապրում, ինչ է: Թագավորի ժամանակ բանվորներեց յոթը կաշի եյին քերթում: Այն ժամանակ ուրիշ էր, յերբ բանվորները մոռացության եյին տալիս իրենց: Ուղիղ է: Ստրուկներ եյին: Դառն բախտն ողիով եյինք հագեցնում: Իսկ այժմ, ընկեր Մարուքյան, մենք ենք տեղը: Ինչպիսի կյանք ենք կառուցում: Մեր գործի մասին հրաշքներ են պատմելու: Իսկ դու ասում ես մոռացության տալ: Վառողը չոր պահիր, իսկ դու նրան, ընկեր Մարուքյան, ողիով յես թրջում: Ե՛խ, դու, ամոթ քեզ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (նեղգորեց). Հապա մի ասա տեսնեմ, ընկեր Բարսեղյան, ինքդ յե՞րբ ես թողել խմելը:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (սփորվելով). Ի՞նչ կա վոր, կարճ ժամանակ է վոր թողել եմ: Մի ամիս է: Հենց վոր ընտրեցին գործարկում, հենց վոր սկսեցի առողջապահական բժիշկ մեջ աշխատել, իսկույն և յեթ թողի: Անվերջ աշխատանքից յես առանց գինու յեկ հարբածի նման եմ: (Հանկարծ ուժգին սուլում է գործարանի սլակը՝ սկսում է լուսանալ: Պողոսյանը, սունդուկի վրա փռված, անհանգստությամբ նստում է ցույց տալիս: Հանկարծ վեր է բռնում: Նվարդը վախեցած նրանից, մի կողմ է նետվում):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (ծայրասինն գրգռված). Շչակը, շչակը (Պողոսյանը նորից ընկնում է սունդուկի վրա յեվ հանկարծ սկսում դառնալիս յեվ բարձրաձայն լալ: Բոլորը վախեցած ու զարմանով նայում են նրան: Շչակը շչում է):

ՆՎԱՐԴ. Ընկեր Բարսեղյան, կգնաս վերջապես բժշկի հետեից, թե վոչ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Ընկեր Բարսեղյան, կհեռացնեմ այս տեղից այս դարձելիս, թե վոչ:

ՆՎԱՐԴ (նիստերիկորեց նշալով). Չհամարձակվես...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (սվարելով). Ձենդ կտրիր:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (մտնում է Պողոսյանին, վորը դառնալիս լալիս է). Ի՞նչու ես գործը, ի՞նչու յես վայնասուն բարձրացրել:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Շչակը, լսում ես, շչակը (լալիս է):

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Դե լավ, շչակը, Ի՞նչ կարիք կա վայնասուն բարձրացնելու:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (լալով) Շչակը, լսում ես, շչակը: Ներսըս ալեհիճվում է, վառվում է... Գործարանային մարդ եմ... Միս ու արյուն է դարձել ինձ համար գործարանը... Յե՛րանի գործի գնայի... Աշխատել եմ ուզում... (լալիս է):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (իմեն իրան). Տեսնում ես քոսող սրիկան ինչ է ուզում:

ՆՎԱՐԴ (ինքն իրեն) Ախ, ինչ դժբախտութիւն է:
ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Եհ, ինչ կա վոր, գնանք: Կարող ես
դնար:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (չլսելով շարունակում է բարձրաձայն վող-
բալ). Մարդ եյի, գործ եյի անում, բանվոր եյի, իսկ այժմ
ինչ եմ, ինչ... Փալաս, դարձելի արարած... Ամեն մի մարդ
ռեխիս է թքում (լալիս է):

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Իե, ինչու յես լալիս, կարծես թե կիւն
լինես, ճանաչում ես ինձ:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. Բարսեղյան...

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Այ, այդպես: Յես քեզ, ընկեր Պողոս-
յան, նորից գործարանում կտեղավորեմ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (մի կողմ). Բան ասաց: Կարծես թե
խմած չե, իսկ չի իմանում ինչ է խոսում:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (անսպասելի կերպով զարմացած). Գործ-
արան: Ի՞նձ:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Այո, քեզ կտեղավորեմ: Յես քեզ, ըն-
կեր Պողոսյան, այս բոսնիս մեր ամբողջատորիան կտա-
նեմ: Այնտեղից քեզ, ընկեր Պողոսյան, նարկոտիկների դիս-
պանսերը կուղարկենք: Դա այնպիսի մի հիվանդանոց
է, վորտեղ բժշկում են հարբեցողներին: Այնտեղ մի քանի
ամիս կհաճախես, կբժշկվես, ընկեր Պողոսյան: Նոր կյանքը
կճանաչես, ահա թե ինչպես:

ՆՎԱՐԴ (անսամուսն ուրախությամբ). Ախ, ինչ լավ
մտածեցիր, ընկեր Բարսեղյան, մեծապես շնորհակալ եմ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (մի կողմ). Դա նշանակում է մեռածին
քրտնացնել:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (վերին ասիւնների զրգոված) Ի՞նձ: Գոր-
ծարան:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Ասում եմ կտեղավորեմ. ինքս կյերաշ-
խավորեմ քեզ համար, ինչպես գործարկումի անդամ:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (մի կողմ). Մարդ գտավ յերաշխավո-
րելու:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Ով վոր հինը կվերհիշի, նրա աչքը թող
դուրս գա: Կբժշկվես, մարդ կզառնաս, կնեղեն քեզ և կաթ-
ասն: (Պողոսյանը հանկարծ ցնցվում է):

ՊՈՂՈՍՅԱՆ. (սարոխնակ բացականչելով) Կաթասն:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Կնեղեն, ասում եմ և կաթասն:

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (հանկարծ վերին ասիւնների զրգոված բա-
ցականչում է). Կաթասն... Կաթասն... Ընկերներ... Փոր-
ձանք... Խաշում է կաթասն... Խաշեց... Հնոցից գոլորշին
թողեք, փակիչները... Կպայթեցնի... Կմահացնի... Կորանք...
Կպայթեցնի... (ան ու սարսափի մեջ նետվում է դեպի դու-
ռը: Հանկարծ դռնից հետ գնալով, վայրենաբար բղավում)
Ա... ա... ա... (որհասական կերպով պաշտպանվելով յերեկա-
կայական հակառակորդից) Անձնատուր չեմ լինի, չեմ լինի
(շարունակում է կասաղի կերպով պաշտպանվել, հանկարծ
նետվում է դեպի շրջապատողները). Յեղբայրներ, յեղբայր-
ներ, աղատեցեք, նրանք են... Նրանք են... Նախանգյանը,
Պետրոսյանը: Հնոցը... Հնոցը... Աղատեցեք (նետվում է դե-
պի Մարուսյանը, վերջինս սարսափած յետ է թռչում, խլում է
փոքրիկ նստարանը):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (վայրենաբար) Հեռացիր, կսպանեմ:

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (սարսափած). Ձերմախտ է:

ՆՎԱՐԴ. Սիմոն... Սիմոն...

ՊՈՂՈՍՅԱՆ (որհասական կերպով պաշտպանվելով).
Անձնատուր չեմ լինի, անձնատուր չեմ լինի (վշտացած ու
վայրենաբար բղավում է). Վառվում ե, վառվում ե. Ա...ա...ա...
(հանկարծ ընկնում է հասակի վրա ու հանդարտվում):

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ. Մեռնում է:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Շունը շան պես ել պիտի սատկի:

ՆՎԱՐԴ (հանկարծ ցատկում ու մոտենում Մարուխանին սեղմած բռունցքով) Դ՛հ... (բարկանալուց յեվ վճից չի կարողանում խոսք արտասանել):

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (բարկացած). Դու, ընկեր Մարուքյան, մի քիչ զգուշ... Մեռնում ե մարդը... (Մարուխանը կոպտաբար կռնակը դարձնում է դեպի Բարսեղյանը յեվ Նվարդը):

ՆՎԱՐԴ (փռված Պողոսյանի մոտ). Մեռնում...

ԲԱՐՍԵՂՅԱՆ (չոր). Ուրեմն, կանչեմ մարդկանց, հայ-
տարուութուն պե՛տք է բաց թողնել (ճապ գնում է):

(Նվարդը վճից ընկնված, խոնարհել է գլուխը Պողոսյանի դիակի վրա: Լուսրյուն):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (առաջվա նման կռնակը դեպի Նվարդը քեյել հանցավոր, բայց կոպիտ). Ի՞նչ ես այդտեղ կախարդում: (Նվարդն արագ հեռանում է դիակի մոտից: Չպատասխանելով, յերկար, ծանր յեվ տարօրինակ հայացքով նայում է Մարուխանին: Հետո մոտենում է կախարանին, ճապ հագնում է վերադնում ու գլխառոր յեվ գնում դեպի դուռը: Մարուխանը դառնում է դեպի Նվարդը):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (կասկածանքով, հանկարծակի անհանգստությամբ). Ո՛ւր ես գնում:

ՆՎԱՐԴ (խուսափելով ամուսնու հայացքից) Չարուհու մոտ եմ գնում... Մեռածի մոտ պիտի նստեմ, ինչ ե...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Իսկ ինչո՞ւ համար հագնվեցիր: Կարծեմ սենյակներս կողք-կոխքի յեն:

ՆՎԱՐԴ (ժպտված, նայում է հասակին). Ինչ վոր սարսուռ եմ զգում: (Նվարդը կարծես վերջին հրածեօտի գաղտնի հայանք է ձգել դիակի վրա. ամուսնու վրա չնայելով, արագորեն դուրս է յեյնում: Թախծագին փակվում է դուռը: Մարուխանը մոտենում է դռան, բացում, նայում է դեպի միջանցքի դասարկությունը, ժպտված յեվ մտախառնված նորից

փակում դուռը, անհանգիստ հայլում սենյակում, կանգ առնում դիակի մոտ):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ. Սառանա... Սատիկու տեղ գտա՞վ: Դարշե՛լի շո՛ւն: (Մարուխանը բացում է պատուհանը: Լսվում է զարթնող գործարանի ալմուկը: Լուսաբաց: Մարուխանն ուժասպառ նստում է արոտի վրա: Անհանգիստ մտածումների մեջ է: Դուռը բաղխում են:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (սրափվելով). Մա՛ր: Ո՞վ է: (Չարուհու գլուխը յերեվում է գոնից: Հետո զգույշ յեվ վախենալով ներս է մտնում: Վախենալով դիտում է սենյակը):

ՉԱՐՈՒՀԻ. Ինչ փորձանք է (վախենալով դիտում է դիակը: Մարուխանը անուշադիր լինելով դեպի նա, նորից մտքերի մեջ է խորասուզվում): Գործարանում եր աշխատում, գործարանն ել յեկավ մեռնելու (մոտենում է դիակին: Հուսկարծ վախենալով դիակից, յես է փախչում: Ո՛հ... Ինչ տնուկի յե... Աչքեր չո՛ւ ե, տատները բացել... Վառվեց մարդը):

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (ընդհատելով հանկարծ Չարուհուն). Նը-վարդը քեզ մոտ է:

ՉԱՐՈՒՀԻ (ժպտվելով, խուսափելով Մարուխանի հայացքից, վախենալով). Ինչ մոտ եր, ինչ մոտ եր Նվարդը...

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (թախծագին, ահորոշութեամբ) Ի՞նչ:

ՉԱՐՈՒՀԻ (լուռ է. բայց ուզում է մի բան ասել, ապա վնասական դիմք բռնելով). Գնաց Նվարդը:

ՄԱՐՈՒՔՅԱՆ (մեծ անհանգստությամբ). Ո՛ւր:

ՉԱՐՈՒՀԻ (լուռ է, վերջը հաստատ, նայելով ուղղակի Մարուխանին, հնչվելով դիակի ներկայությունից, աշխատում է խոսել բոլորովին կտուցուկ): Բոլորովին գնաց... Չգիտեմ ինչ է պատահել նրան... Իմ գործս չե... Բայց Նվարդն ահա թե ինչ պատվիրեց քեզ հայտնելու: Ասա, ասում է իմ մարդուն, վոր չեմ սիրում նրան, աչքերս չտեսնեյին նրան,

ՄԱՆՈՒՔՅԱՆ (հանկարծ, փոշ ստփռական ձայնով)։ Նշ-
վա՛րդ, Նվա՛րդ (արագությամբ դուռը լայն բանալով, նետվում
է սենյակից։ Միջանցից լսվում է նրա մարդկային կոչը՝ Նվա՛րդ...
Դուռը բխրորակվում է։ Սենյակում տխուր է լսար
լուրջություն։ Բացի մեռածից, փոշ վառ չկա։ Լսվում է աշխա-
տող գործարանի դղրդյունը։ Շարունակվում է բանվորական
տրբ։ Գործարանի շահակները նորից ուժեղ լսել լսելարատել
չունեն)։

ՎԱՐԱԳՈՒՅՐ:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0311547

ԳԻՆԵ Ե 20 ԿՈՊ.

47777

11.842

Цена 20 коп.
х. 5. 0

АНАТОЛИЙ КРЕЙН

ЗАВОДСКИЕ ГУДКИ

Антиалкогольная драма в 1 акте

На армянском языке

Сев.-Кав. Кр. отд. ЦЕНТР. ИЗДАТ. народов СССР
„КРАЙНАЦИЗДАТ“